

Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola

Írói és történelmi körkép a Partiumban

Utazás időpontja: 2025.május 5-9.

Pályázati azonosító: HAT-KP-1-2024/1-001256

Szakmai beszámoló

1.Előkészítő szakasz

1.1. A pályázat megvalósítását megelőző időszak, körülmények

Pályázatunkat a 2024/25. tanévre nyújtottuk be, 2024. júniusában. 2024.novemberében tájékoztatott minket az Észak-Pesti Tankerületi Központ munkatársa, hogy pályázatunk erre a tanévre vonatkozóan is megkapta a támogatást a Bethlen Gábor Alap felett rendelkező Bizottságtól, így természetesen a Tankerülettel történt megerősítő egyeztetést követően, megkezdtuk az előkészítő munkákat.

A pályázat benyújtása előtt nem tudtuk felmérni az aktuális 7. évfolyam diákjai/szülői körében, kik szeretnének részt venni a Határtalanul projektben. Így a júniusi állapotnak megfelelő létszámmal pályáztunk: 32 tanuló 3 fő pedagógus. Időközben a 7.évfolyamról 2 tanulónak megszűnt a jogviszonya, egy tanuló nyáron megkapta az engedélyt arról, hogy tanulmányait egyéni munkarend keretében folytathatja, illetve 2 tanuló szülői/ sportegyesületi igazolást benyújtva maradt ki az utazók névsorából. Sajnos a megüresedett helyekre ebben a tanévben nem választhattunk ki nyolcadikos tanulókat, így alakult ki a végleges névsor, melyben 27 gyermek a 7.a-ból és 3 kísérő pedagógus vett részt a kiránduláson.

A kísérő nevelők névsora: Dátán Attila, Kalmár-Bodor Ágnes és Józsa Andrea-projektvezető, kapcsolattartó az iskola részéről.

2025.április 28-án tartottunk tájékoztató szülői értekezletet, mert csak április 16-án kaptunk értesítést arról, hogy a beszerzési eljárás eredményeképpen melyik utazási irodával került sor a szerződéskötésre. A szülői értekezleten a Határtalanul program mibenlétéről, a projektben való részvétellel járó kötelezettségekről, a tervezett útvonalról és programokról esett szó. A szülői nyilatkozatokon is felsoroltuk a programmal együtt járó kötelező elemeket:

- Tájékozódás, felkészülés az érintett, határon túli területek történelmi, földrajzi, néprajzi vonatkozásairól
- Az út során prezentációk, előadások bemutatása határon túl élőknek, illetve a tanulótársaknak
- Az útról beszámoló készítése az iskolai közösség számára

Az adatvédelmi nyilatkozat lényegéről is tájékoztattam a kedves szülőket, melyet teljes tartalmában el is küldtünk email-ben számukra.

Az útiokmányok időben történő elkészítését/érvényesítését már az első félévben kértem, hivatkozva az előző évek tapasztalataira.

1.2. „Előtanulmányokat folytattunk” - Részletes tájékoztató, tartalmi felkészítés a résztvevő diákok részére

A gyerekeket egy osztályfőnöki óra keretében tájékoztattam a Határtalanul program céljáról és az úttal kapcsolatos kötelezettségeikről. Célként a határon túli területek megismerését és az ott élőkkel való kapcsolattartás jelentőségét hangsúlyoztuk. Feladatként pedig az utunkba kerülő városokról, az azokban élt neves történelmi és irodalmi személyiségekkel, művészekkel, az ott látható nevezetességekkel kapcsolatos gyűjtőmunkát jelöltük meg a gyerekek számára. A felkészítő foglalkozásokat három szaktanár tartotta: a gyerekek osztályfőnöke, aki egyszersmind a magyartanárunk-Kalmár-Bodor Ágnes-, a történelem szakos tanárnő-Hajzerné Fejes Beáta, és földrajz szakos kollégánk-Dátán Attila. Ennek megfelelően gazdag kínálatból válogathattak tanulóink: irodalmi és történelmi témájú, valamint földrajzi vonatkozású feladatok közül. Gyakorlatilag mind a 27 diák saját feldolgozandó témát kapott.

Az előkészítő foglalkozások időpontjai:2025.04.14.; 2025.04.15.;2025.04.16.

Az útra minden tanulónak kellett hoznia jegyzetfüzetet, amibe nap mint nap fel kellett jegyezniük az aktuális programokat, eseményeket, a szállásra és étkezésre vonatkozóan is, valamint érzéseiket, amiket a látottak, hallottak kapcsán megélték. A jegyzetek készítését három okból is fontosnak és indokoltnak tartom. Egyrészt hogy a élményeikről be tudjanak számolni a szüleiknek, másrészt ahhoz, hogy jegyzeteiket elkészítsék, figyelniük kell. S nem utolsósorban az iskola közösségének szánt bemutatóhoz képez biztos alapot.

2. „Írány a Partium!” - A megvalósítás szakasza

2.1. Az utazás

Utaztató (busz):

ROMCAR Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

57 fős busz

Buszsofőr:

Baji Attila

Kapcsolattartó az iskola részéről:

Józsa Andrea

Kapcsolattartó a Csillagösvény Út. Ir. részéről:

Tóth Andrea

Honismereti vezető:

Nemes Ildikó

Szállások: Nagykágyai 1-es Számú Szakközépiskola Kollégiuma, Vasaskőfalva-Anett Panzió

Külhoni csoporttal tervezett program helyszíne: Ady Endre Líceum, Nagyvárád

2.2. „Írói és történelmi körkép a Partiumban” - A programok részletes ismertetése

A program rövid összefoglalása a pályázat alapján:

Célunk az volt, hogy kapcsolatot teremtsünk a partiumi magyarság képviselőivel, erősítsük egymásban az együvé tartozás érzését. Arany János, Ady Endre, Kazinczy Ferenc, Kölcsey Ferenc irodalmi, László király történelmi örökségének nyomában járva ismerkedjünk a magyarság kulturális és természeti kincseivel, történelmével, épített örökségével és hagyományaival.

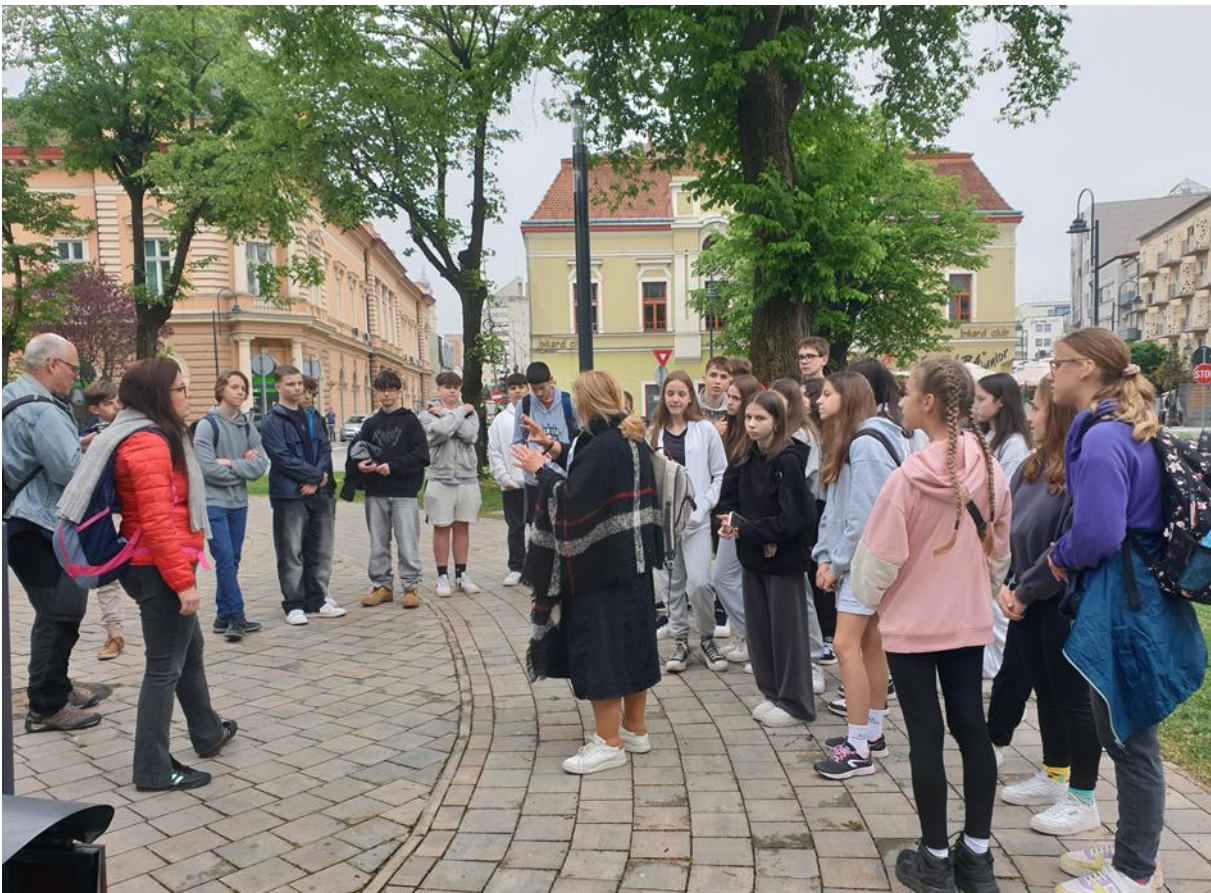
1.nap: 2025.május 5.

Indulás: 6 órakor, az iskolához közeli Pizza Forte parkolójából.

A határt átlépve első városnéző sétánkon Szatmárnémeti látványosságaival ismerkedhettünk: a főtér hangulatos parkját átszelve a katolikus székesegyház csodálatos épületével és belső terével, a márvány főoltárral, a városka szecessziós épületeivel, a Püspöki palotával, a Tűztoronnyal.

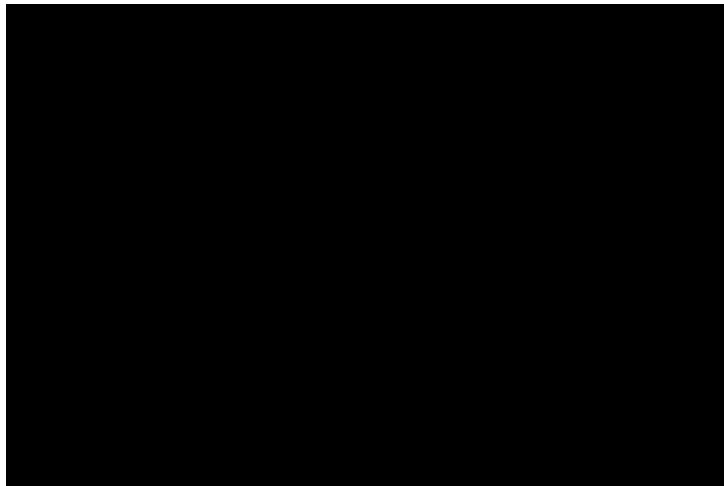
A

A Nagymajtényi síkon a szatmári-békére emlékezve helyeztük el nemzetiszínű szalagunkat.

https://youtu.be/dVmAe3tf_JI

Ezt követően **Nagykárolyban** tettünk látogatást a **Károlyi-kastélyba**. Az itt látott gazdag, sokrétű kiállítás méltán nyerte el a gyerekek tetszését. Útban a kastély felé láthattuk a valamikori Aranyszarvas fogadót, ahol először pillantotta meg Petőfi Sándor Szendrey Júliát, megnéztük Ady Endre és Bölöni Györgyné szobrát, valamint megemlékeztünk Kaffka Margitról is.

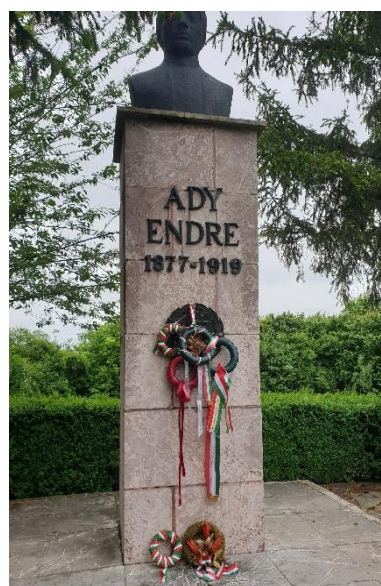

Nagykárolyból **Érmindszentre** utaztunk, **Ady Endre szülőházához**. A szülőházban és a mellette felhúzott családi kúriában is egy tartalmas kiállítást tekinthettünk meg a költő személyes tárgyaiból és ereklyéiből. A gyerekek leinkább a szülőház méretein ámultak, de

természetesen érdeklődve nézték meg a kiállítást is.

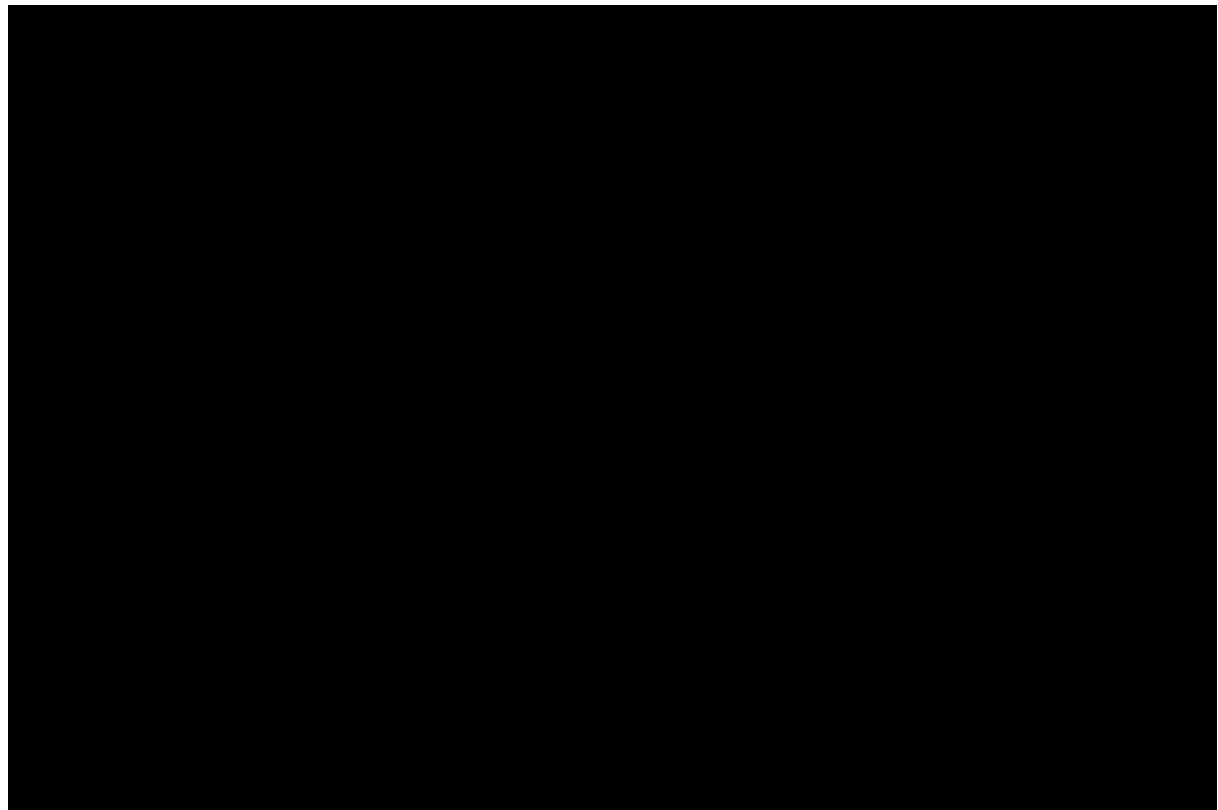

A nap végén, a ma is magyar többségű **Érmellék** részeként, **Szódemeteren** néztük meg Kölcsy Ferenc szülőhelyét. Sajnos csak kívülről láthattuk az igen takaros épületet, mely előtt a gyerekek csoportokban, versszakonként elszavalták a Himnuszt.

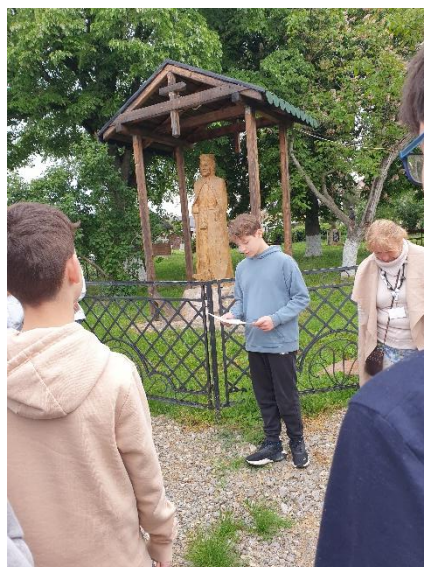

<https://youtu.be/-s1coh1ksME>

2.nap: 2025.május 6.

Az ízletes reggeli elfogyasztása után **Szentjobb** volt első állomásunk. A templom előtt Szent István mellszobra előtt hallgattuk meg a történetet, hogy milyen körülmények között került erre a településre az első magyar király jobb karja. Több gyerek megrökönyödve hallgatta a szent ereklyéről szóló történeteket, példákat, erről jegyzeteikben is olvashattunk. Merkurius apát szobra előtt pedig diák előadónk olvasta fel, amit e helyről információként gyűjtött.

A nap további részét **Nagyváradon** töltöttük.

Elsőként a várban tettük tiszteletünket **Szent László sírjánál**.

Majd a várban berendezett kiállításokat néztük meg.

Ezt követően városnézés következett a **Pece-parti Párizsban**: szecessziós épületeket sorát csodálhattuk meg, felkerestük az Ady Endre Múzeumnak otthont adó Mülleráj épületét, megtekintettük az Emke kávéházat, ahol Ady megismerkedett Lédával, láttuk a nagyváradi írók-Holnaposok-életmű szoborcsoportját. A városháza tornyába is fellépcsőztünk! A Pece parton láttuk Szacsvey Imre szabadságharcos vértanú szobrát.

Nagyváradon, a nap végén látogattunk el a lenyűgöző **székesegyház**hoz-sajnos zárva volt-, és a **Püspöki Palotához**. A székesegyház mellett **Szent László lovasszobránál** is elhelyeztük nemzetiszínű emlékszalagunkat.

Az utolsó estét töltöttük a kágyai kollégiumban, ami tágas szobáival, udvarán sportolási lehetőségeivel megfelelő szálláshelynek bizonyult mindannyiunk számára.

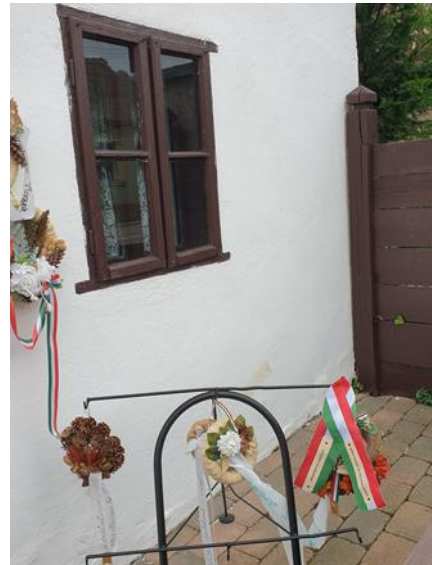
3.nap: 2025.május 7.

Miután reggel becsomagoltunk, a szobáinkat rendezett állapotban elhagytuk, az ismét bőséges reggeli után **Nagyszalonta** irányába indultunk el.

Először a **Csonka-toronyba** látogattunk, ahol egy nagyon gazdag és érdekes kiállítást láthattunk Arany Jánossal kapcsolatban. A gyerekek itt azt kapták feladatként, hogy jegyezzenek meg két, nekik tetsző tárgyat/berendezési tárgyat/képet, melyről az aznapi jegyzeteikben emlékezzenek meg, indokolva, hogy miért volt számukra éppen az érdekes.

Sétáltunk a központi parkban, a magyar történelmi és irodalmi nagyságok szobrai között, majd megnéztük azt a **tájházat**, amely **Arany János szülőháza helyén** épült, s ahhoz hasonlóan készült el. Sajnos az eredeti ház leégett.

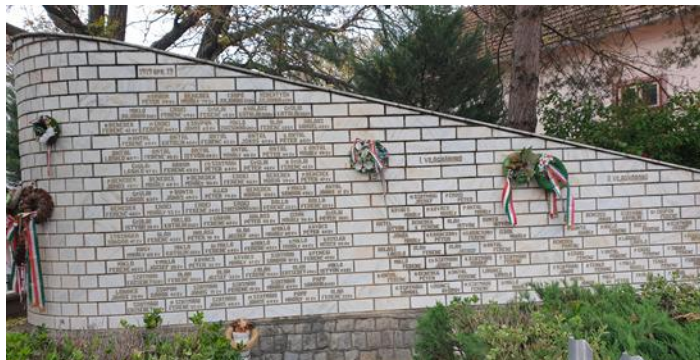
Ezt követően egy helyenként nehéz, de igen szép és nagyon érdekes túrán vettünk részt a **Rozsda-szakadékhoz**, amely egy hatalmas vízmosság, rozsdaszínű hasadékokkal.

Földrajz szakos kollégánk-Dátán Attila- természetesen kihasználta a lehetőséget arra, hogy ebben a természetes közegben hívja fel a figyelmet a karcit, agyag és vörös agyag lerakódások rendkívül erős eróziójának következményére. Az erózió ma is dolgozik, egyre növelve a hatalmas gödör méreteit, melyet a ködös idő miatt nem is láttunk tisztán, s ahol másfél méteres távolságra a gödör szélétől engedték csak megállni a gyerekeket.

Új szállásunk felé, **Köröstárkányban** megállva leróttuk kegyeletünket az 1919.áprilisi román vérontás áldozatai emlékére. Itt is elszavaltuk a Himnusz első versszakát.

<https://youtube.com/shorts/n6Dkyzu87oU?feature=share>

<https://youtube.com/shorts/T-LQmOS37y8?feature=share>

Elég későn és esős időben érkeztünk **Vasaskőfalvára**, második szállásunkra, ami a hegyekben helyezkedett el, az út mellett patak zubogott, így a kellemetlen idő ellenére is elbűvölt minket ez a csodálatos természeti környezet. Szobáink tiszták, ízlésesen berendezettek voltak, s a vacsora is igen jól esett a fárasztó nap végén.

4.nap: 2025.május 8.

Reggel a **Mézgedi-cseppkőbarlangba** látogattunk, melyben kivételesen gyönyörű

karsztképződményeket és cseppköveket láthattunk. A gyerekek talán erről a helyről áradoztak leginkább útinaplójukban.

A barlangtól távolodva, az út mentén csodáltuk meg a **magyarremetei 600 éves tölgyet**. Ez az egyik legrégebbi romániai tölgyfaj, a kocsányos tölgy egy példánya. Magassága körülbelül 25 méter, átmérője pedig majdnem két méter. Valószínű nem a mi csapatunk állta először körbe a matuzsálemi kort megélt fát.

Buszunk ezt követően a **Boga-völgyben** állt meg, ahonnan egy szép erdei úton, mellettünk egy csodás zubogó patakkal sétáltunk el a **Smidl-vízeséshez**. A gyerekek boldogan vették birtokba a vízesés környékét. De sajnos a visszafelé vezető úton nagy eső zúdult a nyakunkba, ezért visszatértünk szállásunkra, hogy vizes ruháinkat szárazra cseréljük. Majd felültünk a buszra, hogy meghódítsuk a Pádis fennsíkot. Azonban a fennsík a legcsapadékosabb vidék lévén, még esővel fogadott minket, s mi úgy döntöttünk, nem kockáztatjuk meg azt, hogy a gyerekek ruhái ismét átázzanak, így csak a buszból csodálhattuk meg ezt a szép vidéket.

A délutánt kolléganőm, az osztály osztályfőnöke, a drámapedagógia eszközeivel élve, értékeltette a tanulókkal az eltelt négy napot. Változatos mondatkezdetekkel készítette a gyerekeket véleményük megfogalmazására. Pl.: Indulás előtt izgultam, mert...; Az tetszett a legjobban...; Félttem attól, hogy...; Nem tetszett, hogy...; Nem sikerült...;

Ugyan elmaradt egy szép élmény a programok közül, de az őszinte egyéni megnyilvánulások és a közösségépítés tekintetében hasznos és kellemes délutánt/estét töltöttünk együtt a gyerekekkel.

5.nap: 2025.május 9.

Csomagolás, szobák rendezése és a svédasztalos reggelit követően **Nagyváradra** indultunk ismét, ahol az **Ady Endre Líceumba** látogattunk el. Az ottani 7. osztály osztályfőnöke **Cseke Sándor** fogadott minket, osztályával együtt. Először bejártuk az iskola épületét, ami korábban egy apácázárda volt, és amit napjainkig 95%-ban újíttak fel. Nagyon szép maga az épület, s a felújítás során még freskókra is leltek, amit megőrizve az épület ékeként mutattak meg nekünk. Az iskola nemcsak általános és középfokú intézmény, de tanítóképzés és bölcsődei pedagógusképzés is zajlik benne.

Az osztályteremben vegyesen foglalt helyet a két osztály, de közelebbi kapcsolat kialakítására nem adódott idő. A mi tanulóink kezdték a bemutatkozást, egy prezentáció segítségével beszéltek tágabb és szűkebb környezetükről, iskolai életükről, szokásaikról. Majd három kislány olvasta fel az általuk választott verset Ady Endrétől, Arany Jánostól és Kölcsey Ferencről. Ezt követően Cseke tanár úr mutatta be intézményüket. Nagyon sokszínű, programokban gazdag élet zajlik az iskolájukban. Több anya országbeli testvériskolával tartanak fenn kapcsolatot-Debrecen, Szeged -,van saját üdülőházuk a hegyekben, ahol így a sítáborok is biztosítottak, nemcsak a nyári programok. Jónevű intézmény, ahol mindig sokszoros a túljelentkezés. Mi egy focilabdával leptük meg az osztályt, sajnos időhiány miatt nem tudták a fiúk birtokba venni, egy közös focimeccs erejéig.

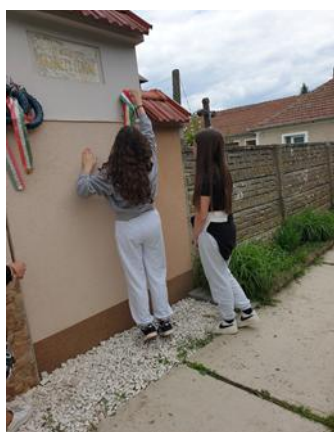

<https://youtube.com/shorts/sZPrD3Su-Ls?feature=share>

Nagyváradról **Érsemjénbe** mentünk, ahol a **Kazinczy-ház** előtt a nyelvújítóra és a 13.aradi vértanúra, **Kazinczy Ferenc ezredesre** emlékeztünk.

3." Merre jártunk? Mit láttunk? Élményeink..."- Értékelő szakasz

Élményekben gazdagon térhettünk vissza az iskolába, ahol a gyerekek itthon maradt osztálytársaiknak lelkesen számoltak be kirándulásunkról.

Kollégám Dátán Attila a korábbi években kialakított hagyománynak megfelelően meghirdetett egy fotópályázatot a résztvevő tanulók körében. Ebben az évben több tanuló is kiemelt hangsúlyt fektetett a fényképek készítésére- mintegy készülve a fotópályázatra. Majd iskolánk tanulóit is bevonjuk a pályázatba, mert nem csak szavazatukkal fejthetik ki véleményüket, de címet is írhatnak az egyes fotókhoz. A jegyzetfüzeteket ugyan hazavitték a gyermekek, hogy szüleik részére részletes beszámolót tarthassanak, de hétfőn, az első tanítási napra behozták nekem, áttekintésre. Az út során is értékeltem szövegesen mindegyik munkát, de a legnagyobb odaadással készült munkákat írásbeli dicsérettel is jutalmazom-majd. Azért csak később, mert hátra van még bemutatónk a programról, melyre csak **június 4-én** kerül sor, az

Összetartozás Napja-nak alkalmából. Ahogy a beszámoló elején írtam, minden tanuló lelkiismeretesen készült utunkra egy-egy támából, amelyet vagy a buszon, aktuálisan útközben, vagy adott helyszínen adott elő. Értékelésünk ezekre a felkészülésekre és előadásokra is kiterjed majd.

A fotókiállítás megnyitójára, és a **vetítéssel egybekötött beszámolóra június 4-én kerül sor, a Nemzeti Összetartozás Napjának** alkalmából. Az erről készült fényképeket, beszámolót aktuálisan töltjük fel honlapunkra.

Összegzés

A pályázatunkban leírtakat nem teljes mértékben tudtuk teljesíteni. Ennek oka hol az időjárás, hol az idő rövidege volt. A nagyváradi székesegyház zárva volt, a Kölcsey ház és a Kazinczy ház önköltséges program lett volna, amit ezért kihagytunk. Nagyon örültünk, hogy ebben az évben is sikerült egy helyi iskolát meglátogatnunk, de jobb lett volna, ha a gyerekek is tudnak egymással ismerkedni, beszélgetni. Így ez a program inkább számunkra, pedagógusok számára volt igazán érdekes. Talán közelebbről megérintette volna diákjainkat a kisebbségi lét mibenléte.

Tanulóink viselkedése utunk során mintaszerű volt. Idegenvezetőnk és a buszvezető is többször hangsúlyozta, hogy eddigi útjai során még soha nem tapasztalt ilyen mértékű felkészülést, a tájékoztatók alatti figyelmet és érdeklődést a diákcsoportokat illetően. A szálláshelyeken sem történt rendkívüli esemény, a szobákat rendben hagyva hagyták el a gyerekek, a panzióban zajló svédasztalos rendszert is kultúráltan kezelték. Büszkéek vagyunk rájuk azért is, mert már az előkészületek során érdeklődéssel figyeltek a program céljainak ismertetésére, lelkesen vállalkoztak gyűjtőmunkára, előadásokra, a helyszíneken kulturált viselkedésükkel méltó képviselőik voltak az anyaországban élőknek. A füzetekben, ha egy-egy tanuló eleinte nem is, de az idő múltával érzéseiket is megfogalmazták egy-egy tevékenység/látnivaló kapcsán. Abban nem vagyok biztos, hogy a gyerekek magyarságtudata megerősödött az utazás során. Ahogy a buszon zárószóként fogalmaztam meg számukra: időutazáson vettek részt, úgy, hogy az időt és annak múlását nem érzik. Abban bízom/bízunk, hogy jó pár év múlva, már érettebb gondolkodással felidéződik bennük ez az út: irodalmi nagyjaink, történelmi példaképeink, no és a csodás partiumi vidék, kedves kisvárosaival, gyönyörű épületeivel, váraival, természeti szépségeivel.

Álljon itt egy-két idézet a gyerekek jegyzeteinek végéről:

„...nagyon jó volt az együtt töltött idő az osztállyal..., köszönöm minden embernek, aki miatt részt vehettem ezen a csodás utazáson.”

„összefoglalva nekem az egész nagyon tetszett... egy jó élménynek fogom elkönyvelni, mert nagyon jókat tudtam nevetni, sajnos az utolsó napra szomorú voltam, hogy vége...Szóval köszönöm ezt a *határtalanutat*.”

„...és rájöttem, hogy tényleg milyen gyorsan eltelt ez a pár nap és mennyire fog hiányozni!”

Segítő támogatásáért köszönetet mondunk

- **Kovács Katalin Tankerületi Igazgató Asszonynak,**
- **a Határtalanul program koordinációjában részt vett tankerületi dolgozóknak,**
- **a Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola Intézményvezető Asszonyának**
- **a nevelőtestület tagjainak, akik a kísérő nevelők helyettesítéséről gondoskodtak**
- **a kísérő pedagógusoknak**
- **a Csillagösvény Utazási Iroda dolgozóinak**
- **a biztonságosan utaztató gépkocsivezetőknek**
- **kiemelten a Magyar Államnak, a pályázati lehetőségért.**

Budapest, 2025.május 22.

Józsa Andrea
kapcsolattartó, projektvezető